

Т.Л. Можина, к.м.н., Центр здорового серця доктора Крахмалової, м. Харків

Терапія акне комплексними гомеопатичними препаратами: доцільність, можливості та ефективні комбінації

Звичайне акне – одне з найпоширеніших дерматологічних захворювань у дітей, підлітків, осіб молодого працездатного віку, яке не лише спричиняє біль, косметичні дефекти, зниження якості життя, а й може зумовити розвиток депресії та суїцидальної поведінки (Bungau A. et al., 2023). Сучасна терапія акне є суворо регламентованою: найбільшу поширеність отримали міжнародні настанови Американської академії дерматології (AAD) (Zaenglein A. et al., 2016), Національного інституту охорони здоров'я та вдосконалення медичної допомоги Великобританії (NICE) (Xu J. et al., 2021), а також вітчизняні стандарти, але схильність до тривалого перебігу, рецидивування (інколи – недостатня ефективність стандартної терапії) обґрунтовує пошук способів підвищення результативності лікування. Одним із них може бути використання гомеопатичних засобів (ГЗ).

Патогенез

Зазвичай ретельне вивчення особливостей виникнення захворювання передуює появі ефективного методу лікування. Наразі встановлено, що акне – патологія зі складною патофізіологією, спричинена імунологічними та запальними процесами, гіперплазією сальних залоз із надлишковим виробленням шкірного сала, зміною якості ліпідів шкірного сала, гіперколонізацією мікроорганізмами і гіперкератинізацією фолікулів (рис. 1). Бактерії *Cutibacterium acnes*, які раніше ідентифікували як *Propionibacterium acnes*, здатні синтезувати ліпази та протеолітичні ферменти, що грають важливу роль у виникненні й прогресуванні запального процесу (Bungau A. et al., 2023).

Особливу увагу приділяють гормональним змінам, а саме надлишковій секреції андрогенів, які стимулюють роботу сальних залоз і підвищують секрецію шкірного сала (Rocha M. et al., 2018). Під час статевозрілого дозрівання андрогенна активність, що зростає, стимулює надлишкову продукцію сальних залоз і гіперпроліферацію

кератиноцитів, а це сприяє руйнуванню епідермальних клітин, зростанню популяції *Propionibacteria*, посиленню запального процесу в дермі. Зазначені зміни зумовлюють виникнення еритеми, гіперпігментації, атрофічних та гіпертрофічних змін. Процес одужання може супроводжуватися розвитком постакне у вигляді застійних пігментних плям, рубців унаслідок ускладненого перебігу папуло-пустульозного та конглобатного / вузлово-кстозного акне відповідно.

Лікування акне: можливість застосування ГЗ

У чинних настановах AAD, NICE запропоновано покроковий підхід до лікування акне залежно від тяжкості захворювання та передбачено призначення топічної (адапален, бензоїлпероксид, комбінація топічного третиноїну / бензоїлпероксиду з антибіотиком) і системної (азелаїн, антибіотики, гормони, ізотретиноїн) терапії або їхнього поєднання (Xu J. et al., 2021; Zaenglein A. et al., 2016). Зазвичай зазначена стандартна терапія надає полегшення, але

часто вона супроводжується виникненням ускладнень, що унеможливує її тривале застосування. Майже кожен із зазначених топічних препаратів здатний спричинити дерматит, тоді як прийом пероральних ліків може супроводжуватися виникненням серйозних побічних реакцій. Це обумовлює необхідність зменшення дози / скасування препаратів, що нерідко значно знижує ефективність призначеної терапії. Усе вищезазначене пояснює необхідність пошуку нових способів лікування акне, одним з яких вважають гомеопатію.

Гомеопатія – альтернативна стратегія лікування, яка практикується в усьому світі та все частіше використовується в терапії акне. Одним із фундаментальних принципів гомеопатії визнано принцип подібності, згідно з яким застосування малих доз речовини, яка у великих дозах здатна зумовлювати в здоровій людини певні симптоми, сприятиме нівелюванню цієї симптоматики в хворого. Переваги ГЗ пояснюють використанням ультрарозведених форм, які мають достатню ефективність, легко переносяться та майже позбавлені

побічних дій (Shraddhamayananda S., 2016). Послідовники Ганемана вважають, що застосування ГЗ дозволяє швидко нівелювати гострі ознаки захворювання та досягти стійкого контролю над перебігом акне в довготривалій перспективі (Корчова Т., 2016). Гомеопатичне лікування акне припускає застосування одного / декількох ГЗ і ґрунтується на інгібуванні запалення, покращенні відтоку лімфи, нівелюванні гіперандрогенії (рис. 2).

Індивідуальна монокомпонентна гомеопатія акне

Згідно із принципами класичної гомеопатії при лікуванні захворювання необхідно використовувати засоби з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта, психічних та фізичних симптомів. Ефективність класичної персоналізованої гомеопатії у лікуванні акне підтверджують клінічні дослідження «випадок-контроль». В одному з них хворим на акне (n=400) призначали ГЗ або плацебо (Shraddhamayananda S., 2016). Перші позитивні зміни констатували через 7 днів

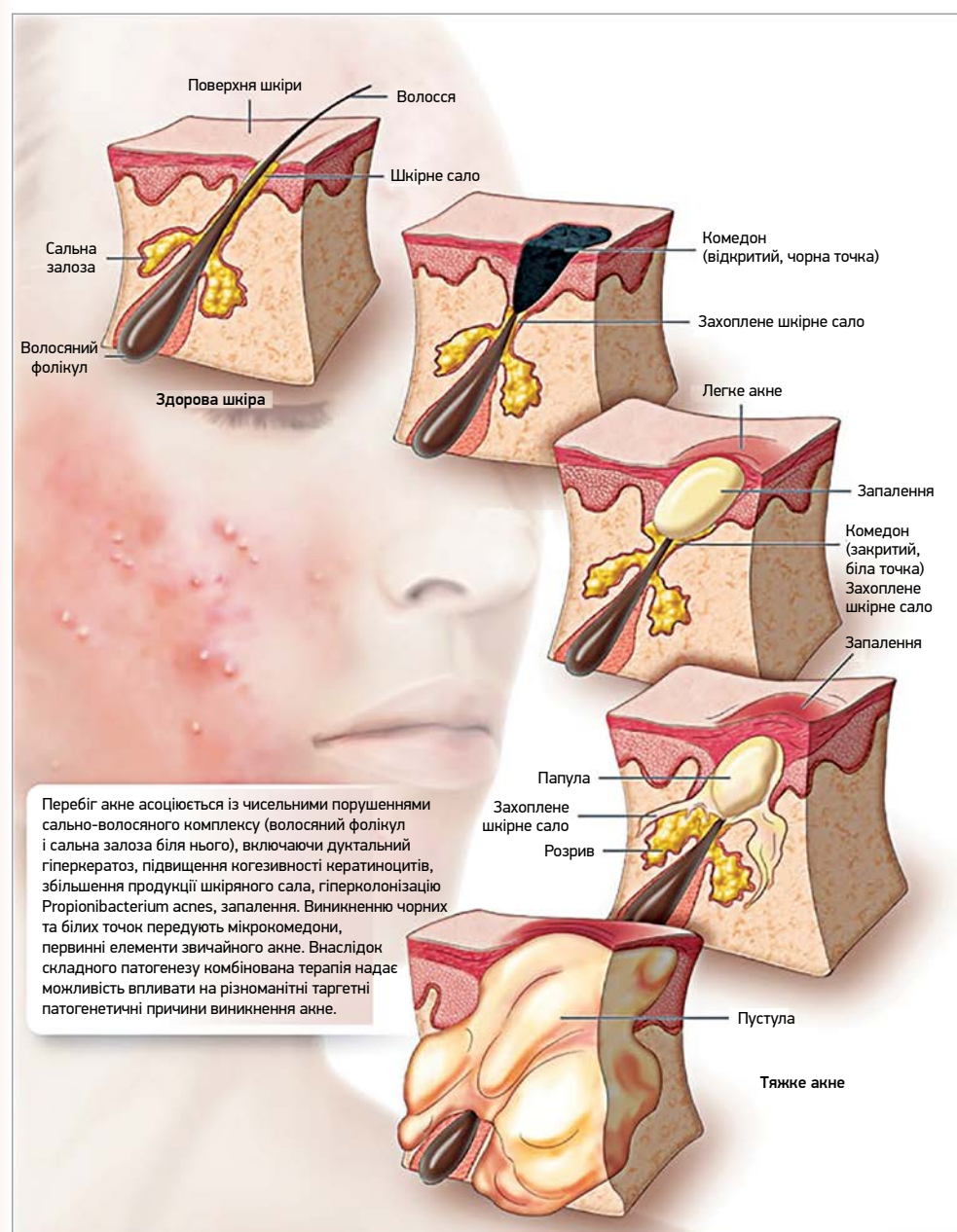

Рис. 1. Патогенез звичайного акне (онлайн-ресурс <https://www.healthplexus.net>)

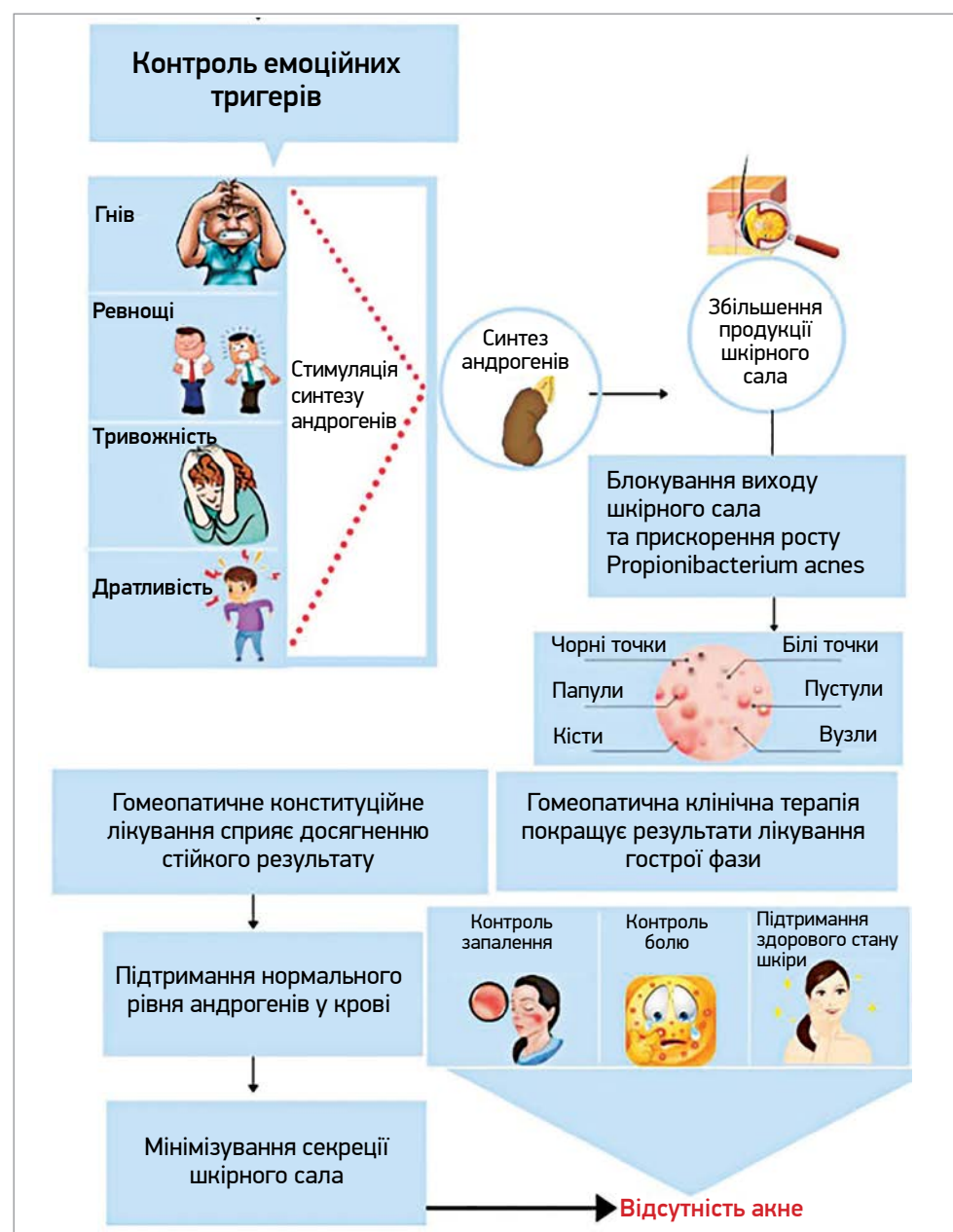

Рис. 2. Гомеопатичне лікування акне (онлайн-ресурс www.askdrmakkar.com)

від початку лікування, які посилювалися протягом подальших 3 міс; під час 2-річного періоду спостереження рецидивів захворювання зафіксували тільки в 16 осіб. «Реальний механізм дії ГЗ дуже складно пояснити, але результати нашого дослідження констатують їхню ефективність», – резюмували автори дослідження (Shraddhamayananda S., 2016).

В інших роботах констатовано поліпшення стану пацієнтів зі звичайним акне, зменшення психосоціальних наслідків на тлі застосування ГЗ (Theeram H., 2020). Гомеопатія визнана ефективним способом лікування хворих на акне (n=83), застосування якої дозволяє досягнути ремісії у середньому через 1,9 міс (діапазон 1,5-6 міс) без виникнення побічних ефектів і рецидивів захворювання (Nwabudike L., 2021).

Аналіз серії випадків лікування акне за допомогою ГЗ довів, що застосування цього виду терапії сприяє досягненню ремісії у 80% випадків, при цьому лікування залишається ефективним протягом тривалого часу після його припинення і не супроводжується значними побічними ефектами (Nwabudike L., 2018). Гомеопатична терапія акне також сприяє зменшенню використання антибіотиків, стероїдів у педіатричній популяції (Mahesh S. et al., 2020). Грунтуючись на результатах проведеного дослідження, японські вчені вважають ГЗ дієвим способом лікування хворих із різноманітними хронічними захворюваннями шкіри, в т. ч. акне (Itamura R. et al., 2007). «Гомеопатія може бути корисною стратегією посилення традиційного лікування акне», – констатують дослідники.

Комплексна гомеопатична терапія акне: Detox Kit Heel

Підбір індивідуального ГЗ може бути непростим і потребувати спеціальних знань у сфері гомеопатії, тому були розроблені комплексні ГЗ, які містять декілька компонентів і потенціюють дію одне одного. Вважають, що застосування комплексних ГЗ перевершує ефективність монотерапії завдяки вираженішому клінічному ефекту. Доведено, що комплексні ГЗ сприяють швидкому досягненню клінічної ремісії завдяки протизапальній та кератолітичній активності, регресу папулезних висипань, нівелюванню болю (Коляденко В., 2014).

Комплексну гомеопатичну терапію акне рекомендують проводити із застосуванням декількох ГЗ, здатних забезпечити протизапальну й анальгетичну дію, покращити лімфовідтік у зоні запалення. Із цієї метою використовують т. зв. детокс-набори; одним із найвідоміших таких продуктів є Detox Kit Heel компанії Heel (Німеччина), який містить 3 багатокомпонентні ГЗ Лімфоміозот, Нукс воміка-Гомакорд, Траумель С. Слід зауважити, що всі ГЗ, які представляє фірма Heel, вироблені з фармацевтичною точністю, стійкою та постійною якістю інгредієнтів, причому склад кожного препарату відповідає гомеопатичній фармакопеї (www.heel.com).

➔ **Лімфоміозот.** Нормалізацію дренажної функції вважають обов'язковою запорукою успіху в лікуванні акне. В низці експериментальних досліджень доведено, що тривалий запальний процес дерми супроводжується посиленням набряку та запальної інфільтрації, зростанням товщини епідермального шару шкіри, зменшенням дренажної активності, а також асоціюється з патологічними змінами лімфатичних судин, які стають більш розширеними та звивистими, що утруднює відтік лімфи й сприяє прогресуванню запалення (Schwager S. et al., 2019). Пригнічення дренажної функції лімфатичних судин, зменшення їхньої кількості обумовлює посилення запалення завдяки набряку тканин, потовщенню епідерми, проліферації кератиноцитів (рис. 3).

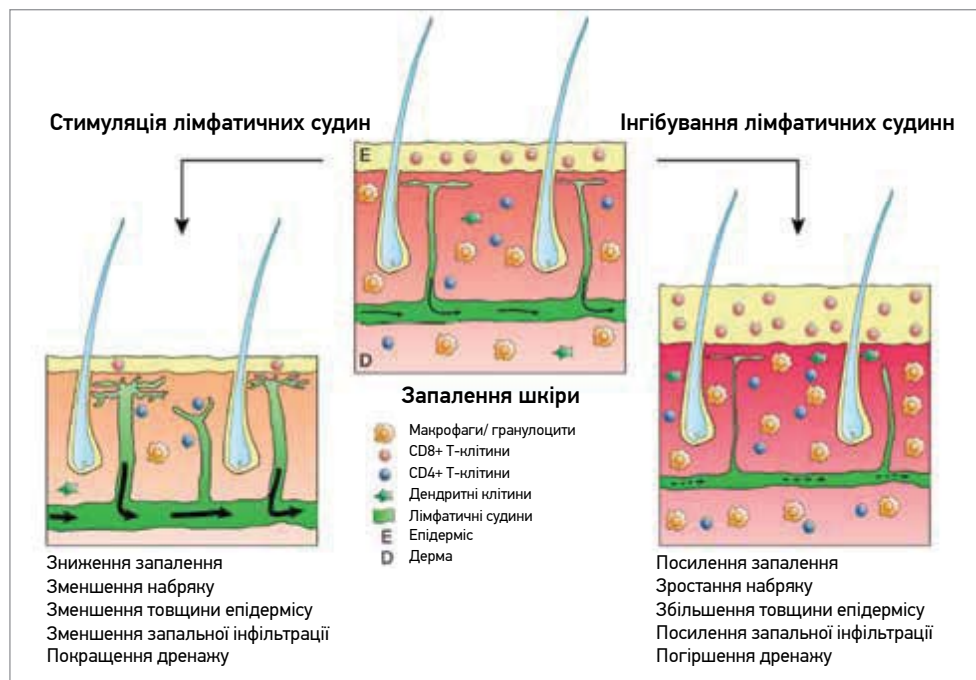

Рис. 3. Важливість покращення лімфовідтоку при запаленні шкіри (Schwager S. et al., 2019)

На відміну від патофізіологічного інгібування активності лімфатичних судин на тлі агресивного запалення їхня стимуляція під час лікування пов'язана з покращенням дренажної функції, швидким очищенням лімфи та зниженням тяжкості захворювання (Schwager S. et al., 2019). Активувати дренажну функцію лімфатичних судин у хворих на акне можна за допомогою комплексного ГЗ Лімфоміозот, який містить 17 активних компонентів. Лімфоміозот покращує відтік лімфи з епідермісу, чинить дезінтоксикаційну та протиекседативну дію, посилює локальний імунітет, відновлює нормальний метаболізм клітин (Інструкція, 2023).

➔ **Нукс воміка-Гомакорд.** Покращення циркуляції лімфи спричиняє інтенсивну доставку ендотоксинів до органів, що забезпечують їхнє виділення природними шляхами: печінки, нирок. Саме тому наступний крок гомеопатичної терапії полягає у м'якому посиленні роботи печінки та покращенні видалення ендотоксинів за максимального зменшення виділення токсинів через шкіру, щоб не спровокувати посилення активності місцевого запалення, свербіжу, болю. Із цією метою застосовують інший багатокомпонентний ГЗ Нукс воміка-Гомакорд, який активізує детоксикаційну активність печінки, посилює протизапальний ефект Лімфоміозоту та чинить додаткову спазмолітичну, жовчогінну дію (Інструкція, 2023).

➔ **Траумель С.** Третім компонентом Detox Kit Heel є комплексний ГЗ гель Траумель С, що містить 14 активних речовин і чинить значну протизапальну, протинабрякову, знеболювальну, регенерувальну, детоксикувальну дію. На відміну від мазей, використання яких вважається недоцільним у разі акне, гель Траумель С не чинить додаткового жирового навантаження на уражену шкіру завдяки своїй легкій текстурі, не закриває пори та сприяє зменшенню інтенсивності запалення, покращуючи лімфовідтік унаслідок зниження вираженості місцевого набряку (Інструкція, 2023). Під час проведення рандомізованого контрольованого дослідження протизапальний та протинабряковий ефекти Траумель С визнано зіставними з такими еталонними нестероїдними протизапальними засобами – диклофенаком (González de Vega et al., 2013). Доведено, що топічне використання гелю Траумель С сприяє загоєнню кірочок за випадкового травмування акне, зменшенню гіперемії, набряку, посиленню епітелізації (Корчова Т., 2016).

Посилення цієї комбінованої дії можна досягти шляхом ін'єкційного введення вмісту ампули Траумель С безпосередньо в уражені ділянки шкіри, фактично використовуючи його як засіб для мезотерапії. Існують дані щодо доцільності застосування ін'єкцій Траумель С під час акупунктурної стимуляції біологічно активних точок на тілі, кінцівках, які відповідають за стан тканин обличчя. Антитоксична,

загальнорегуляторна та імуномодулювальна дія розчину Траумель С забезпечує покращення екології шкіри, допомагає запобігти розвитку бактеріальних ускладнень та сприяє стійкому збереженню позитивного ефекту. Вважають, що поєднання мезотерапії та акупунктури Траумель С здатне підвищити ефективність лікування акне (Корчова Т., 2016).

Отже, набір Detox Kit Heel, представлений трьома ГЗ Лімфоміозот (краплі), Нукс воміка-Гомакорд (краплі), Траумель С (гель, ампули), чинить багатогранний комбінований вплив на міжклітинний матрикс завдяки дренажній, дезінтоксикаційній, протинабряковій, протизапальній, анальгетичній, імуномодулювальній та регенераційній дії. Використання засобів Лімфоміозот, Нукс воміка-Гомакорд, Траумель С у лікуванні акне є патогенетично обґрунтованим. Detox Kit Heel може бути застосований як ад'ювантна терапія на будь-якому етапі лікування акне в осіб із легким, помірним і тяжким перебігом захворювання завдяки хорошій переносимості, сумісності з іншими препаратами, посиленню дії останніх. Застосування Detox Kit Heel дуже просте та зручне, оскільки пероральні ГЗ можна приймати разом, змішавши по 10 крапель Лімфоміозоту та Нукс воміка-Гоммакорду в невеликій кількості води та випиваючи розчин щодня в 3 приййоми (незалежно від споживання їжі). Топічний гель Траумель С наносять тонким шаром на уражені ділянки шкіри 1-2 р/добу, тоді як ампули Траумель С використовують для мезотерапії, акупунктури. Тривалість мінімального курсу Detox Kit Heel у лікуванні акне становить 6-8 тиж, який може бути подовжений залежно від клінічної ситуації (Інструкція, 2023).

Висновки

Гомеопатія – важливий напрям сучасної медицини, який може бути застосований у схемах лікування акне. Незвичайний та остаточно невивчений механізм дії ГЗ потребує подальших досліджень та серйозного осмислення. Незважаючи на відносну невивченість, клінічні дослідження підтверджують ефективність ГЗ у лікуванні акне. Комбінований набір Detox Kit Heel надає можливість впливати на відомі таргетні патогенетичні ланки виникнення акне, швидко пригнітити запальний процес у дермі, нівелювати загострення, досягти стійкої ремісії та попередити виникнення таких проявів як гіперпігментація, рубці. Подальші експериментальні та клінічні дослідження зможуть розкрити особливості механізму дії та представити ґрунтовніші докази ефективності ГЗ.

Література

- Bungau A.F., Radu A.F., Bungau S.G., Vesa C.M., Tit D.M., Endres L.M. Oxidative stress and metabolic syndrome in acne vulgaris: Pathogenetic connections and potential role of dietary supplements and phytochemicals. *Biomed Pharmacother.* 2023 Aug; 164: 115003. doi: 10.1016/j.biopha.2023.115003.
- Homeo Theeram, S (2020). *A Clinical study on the Efficacy of Homeopathic Medicine in Acne Vulgaris of Adolescents.* Masters thesis, Sarada Krishna Homoeopathic Medical College, Kulasekharam.
- https://www.askdrmakkar.com/gallery/acne_homeopathic_Treatment_india_punjab.jpg
- <https://www.healthplexus.net/content/pathogenesis-acne-vulgaris>.
- Itamura R. Effect of homeopathic treatment of 60 Japanese patients with chronic skin disease. *Complement Ther Med.* 2007 Jun; 15 (2): 115-20. doi: 10.1016/j.ctim.2006.04.005.
- Mahesh S., Kozymenko T., Kolomiets N., Vithoulkas G. Antimonium crudum in pediatric skin conditions: A classical homeopathic case series. *Clin Case Rep.* 2020 Dec 16; 9 (2): 818-824. doi: 10.1002/ccr3.3674.
- Nwabudike L. Individualised Homeopathic Treatment of Acne – An Analysis of 83 Patients/ *Homeopathy* 2021; 110 (04): 271-276 DOI: 10.1055/s-0041-1728666.
- Nwabudike Lawrence C. / Case Reports of Acne and Homeopathy / *Complement Med Res* (2018) 25 (1): 52-55. <https://doi.org/10.1159/000486309>.
- Rocha M.A., Bagatin E. Adult-onset acne: prevalence, impact, and management challenges. *Clin Cosmet Investig Dermatol.* 2018 Feb 1; 11: 59-69. doi: 10.2147/CCID.S137794.
- Schwager S., Detmar M. Inflammation and Lymphatic Function. *Front Immunol.* 2019 Feb 26; 10: 308. doi: 10.3389/fimmu.2019.00308.
- Swami Shraddhamayananda. Significant improvements of acne after treatment with homeopathic medicines. *Clin Med Invest.* 2016 doi: 10.15761/CMI.1000117/DOI: 10.15761/CMI.1000117.
- Xu J., Mavranezouli I., Kuznetsov L., Stephen Murphy M., Healy E.; Guideline Committee. Management of acne vulgaris: summary of NICE guidance. *BMJ.* 2021 Sep 20; 374: n1800. doi: 10.1136/bmj.n1800.
- Zaenglein A.L., Pathy A.L., Schlosser B.J., Alikhan A., Baldwin H.E., Berson D.S., Bowe W.P., Graber E.M., Harper J.C., Kang S., Keri J.E., Leyden J.J., Reynolds R.V., Silverberg N.B., Stein Gold L.F., Tollefson M.M., Weiss J.S., Dolan N.C., Sagan A.A., Stern M., Boyer K.M., Bhushan R. Guidelines of care for the management of acne vulgaris. *J Am Acad Dermatol.* 2016 May; 74 (5): 945-73.e33. doi: 10.1016/j.jaad.2015.12.037.
- Коляденко В.Г., Головаченко Д.Я., Попова Л.И. Терапія акне с применением гомеопатических средств. *Альманах клинической медицины.* 2014; 34: 91-95.
- Лімфоміозот. Інструкція. <https://compendium.com.ua/info/168912/limfomiozot-n/>.
- Корчевая Т.А. Угревую болезнь можно и нужно лечить? <https://ugri.ru/nashi-stati/ugrevuyu-bolezni-mozhno-i-nuzhno-lechit/>.
- Корчова Т. Лікування акне: комплексний підхід. 2016. <https://prohbub.com.ua/cosmetology/likuvannya-akne-kompleksniy-pidhid>.
- <https://www.heel.com/research>.
- González de Vega C., Speed C., Wolfarth B., González J. Traumeel vs. diclofenac for reducing pain and improving ankle mobility after acute ankle sprain: A multicentre, randomised, blinded, controlled and non-inferiority trial. *Int J Clin Pract.* 2013; 67 (10): 979-989. doi:10.1111/ijcp.12219.